noviny občanov Vavrečky

Vavrečník

Číslo 3/2019

Prečítajte si

2 rozhovor 5 Vavrečské slávnosti 7 informácie pre občanov 8 úspechy v Číne

Príhovor starostu

Koniec prázdnin, nástup do školy, škôlky, taký je september. V našom prípade trošku výnimočný, lebo do novej škôlky nastúpili prvé detičky. Všetko nové prináša aj otázniky, či to bude a ako to bude, ale zatiaľ vidíme, že dobre. Okrem škôlky funguje a slúži aj príjazdová cesta, zadné ihrisko a upravilo sa ihrisko s pieskoviskom a altánkom aj v prednej časti škôlky, tiež oplotenie.

Poreparovalo sa aj futbalové ihrisko – pieskovanie, úprava trávnika, hnojenie, aby opäť fungovalo a slúžilo na jednotku.

V Kultúrnom dome sme dokončili výmenu okien. Vymenilo sa veľké oblúkové okno v sále a okná na pracovných miestnostiach.

Dokončila sa oprava mostíka pred Obecným úradom, ktorý bol poškodený prívalovými vodami.

Na Starom mlyne bolo urobené čiastočné odvodnenie ako prevencia pre dlhotrvajúce dažde a prívalové vody, ktoré spôsobujú vytápanie niektorých nových domov. V tomto roku plánujeme ešte opraviť mostík pri zastávke na hlavnej ceste, dúfame, že nám bude počasie priať.

Pár slovami sa vrátim k Odpustovým slávnostiam. Myslím, že aj v súvislosti s akciami, hosťami, programom, novým projektom s gminou Oswiencim boli vydarené. Na druhej strane chcem apelovať na Vás, občanov Vavrečky. Bol som sklamaný nezáujmom o akciu, ktorá sa dotýka nás všetkých. Pri odhalení pamätnej tabule Vavrekovej lipy tam stálo pár vavrečanov. Keby nebolo cudzích, ktorí prejavili väčší záujem o našu históriu ako my, účasť by bola chudobná. A to je vizitka nás všetkých, ktorí v obci bývame, máme ju ako rodisko alebo domov.

Na záver Vám všetkým chcem popriať krásnu, slnečnú jeseň, aby ste si mohli užiť dary prírody a dary polí.

Peter Kružel

Zo života v obci

SEPTEMBER OTVORIL BRÁNY aj našich škôl...

... už po niekoľký raz, ale novopostavená materská škola s jednou triedou otvorila náruč pre maľúchov po prvý krát. Prečo, začo a načo bola postavená, sme už informovali. Teraz len pripomenieme, že v prvý školský deň sa trochu aj plakalo. Nuž, nová – nenová, krásna – škaredá, v prvý deň odlúčenia od mamy a otca je psychicky náročný, vtedy krásu prostredia deti neriešia, dokonca sa mi zdalo, že to neriešila ani zástupkyňa riaditeľky Beátka, ktorá sa snažila vytvoriť láskavú atmosféru, ale, (aspoň sa mi zdalo) mala tiež slzy na krajíčku... Každá adaptačka raz prefŕčí, deti v škôlke sú už spokojné a pokojné, cítia sa fajn, škôlku majú rady. V tomto roku je v škôlke prihlásených 80 detí, novinkou je poldenná trieda, čiže detičky idú o 12:00 hod. domov. Novinkou je aj nový zadný dvor, ktorý bol vybudovaný s novou škôlkou. Aj predná záhrada dostala nový kabát. Deti tak majú ďalší priestor na vonkajšie šantenie a relax.

Aj základná škola už pracuje naplno. Navštevuje ju 86 žiakov, z toho je 46 chlapcov, 40 dievčat, otvorené sú 4 triedy, do 1.A nastúpilo 16 prváčikov. Školský klub má po starom dve oddelenia, v každom je po 25 detí. Škola bude opäť pokračovať v projektoch Príbeh hudby, Separovaný zber, Ovocie do škôl, Záložka do knihy spája školy. Zapoja sa aj do nových projektov - Tenis do škôl, Ja a peniaze, Lesy SR, Zelená škola. Zmena je vo výučbe náboženskej výchovy, učiť bude Mgr. Katarína Kasanová. Školský kolektív dostal posilu, pribudli dve asistentky. Riaditeľka Mgr. Dana Serdelová vyjadrila nádej, že všetci v škole, pracovníci, žiaci aj rodičia sa budú cítiť dobre a spokojne. Ako doma. Veríme, že prianie o domácej atmosfére sa splní a škola bude tak ako

doteraz plná vedomostí, zručností, aktivít, nápadov, kreativity, ale predovšetkým plná priazne a lásky.

/i.h./

foto: najmenší škôlkari

Rozhovor

VOJNA JE VÍRUS ...

1. septembra uplynulo 80 rokov od začiatku 2. svetovej vojny. Hrozné výročie. Pred 80-timi rokmi začala Hrôza... Apokalypsa rozumu, lásky, pokoja, apokalypsa rodiny, národov..., apokalypsa človeka – Homo sapiens. Nechceme písať o príčinách, dôsledkoch a priebehu. Vieme, že viete. Chceme len pripomenúť, že ktokoľvek začne vojnu – prehrá. Prehrá, lebo vojna nie je len na frontoch, bojových líniách, zákopoch. Vojna je ako zákerný vírus, dostane sa všade. Do domov, do rodín, do vzťahov, do hláv aj do sŕdc. Človek vo vojne vždy prehrá... A práve to chceme pripomenúť, aby sa nezabudlo, aby sa vedelo, že

foto: prvýkrát v školskej lavici

vojnový vírus je pre každého smrteľný. Pre víťazov aj pre porazených.

Preto sme sa boli opýtať tých, ktorí pamätajú a nemôžu zabudnúť. Manželov Jozefa a Žofie Krivdovcov, Ľudmily Harkabuzíkovej a Eduarda Rentku.

- Čo vás napadne ako prvé, keď poviem II. svetová?

Teta Žofia: ja som mala 8 rokov, tuto otec 12 rokov. Boli sme deti. Deti, čo nevnímali vojnu ako stav. Teraz, s odstupom času si uvedomujem, že sme sa na ňu pozerali ako na zmes príhod - strašné, zaujímavé, dokonca niekedy zábavné. Front alebo nejaké boje (chvalabohu) sme nezažili. Pohyb vojakov po dedine, správy - kto je na fronte, ktorý mládenec, z ktorej rodiny, to sme vnímali. Otcovia rodín na front nerukovali. Tiso nedovolil. Bola podpísaná taká dohoda, že žiadny otec rodiny nesmie byť odvedený na front.

Ujo Jozef: hlavne sa mi ten čas vynára ako doba neustáleho nepokoja. Taký podvedomý, nenápadný stav nervozity a chaosu. Skutočné boje sme zažili až na konci vojny, v 45-tom roku, keď ustupovali Nemci z východného frontu. Vtedy som mal už 12 rokov, taký šarvanec zvedavý. Poza humná sme náboje hľadali, bol práve veľkonočný pondelok a z Vavrečky, kde mali Nemci delá, bombardovali Námestovo. Tam vtedy zahynulo okolo 80 ľudí. Vavrečania boli poschovávaní po pivniciach, v hore, skoro každý utekal z domu preč.

- Čiže z vojny si pamätáte najviac tú konečnú fázu - ústup Nemcov z frontu?

Teta Žofia: áno, lebo vtedy sa aj strieľalo, bombardovalo. Už predtým sa rozšírilo, že ide front, tak boli vybudované bunkre. Pamätám si, že my sme sa s celou rodinou ukrývali v bunkri, ktorý bol vybudovaný pred Brčákovcami. Tam sme sa tisli 3 dni. Kolenovci, Smržíkovci, Brčákovci, Hrkľovci, tetka Paľova s deťmi. Bola tam s nami aj Ruska Julka, čo bola vydatá za Brčákom. Bola zamaskovaná za chlapa. Počula som ju len ticho opakovať: „ Ľudia, Rusi, to sú divosi...“

Ujo Jozef: na Vyšnom konci bol postavený bunker za domom Jozefa Soľavu. Taká vyhĺbená jama, z dreva bola klenba urobená. Ja som sa tam ukrýval s kamarátom Ľudom Puvákom, aj učiteľ Julko Krupáš s rodinou, Tono Holub s rodinou, rodina Jána Čiernika, Matúš Kršák s rodinou. Ťažko bolo. Samé zmätky. Deti plakali, báli sa. Vonku hučalo, dunelo, Námestovo bolo v plameňoch. Veľkonočné sviatky a my sme ich prežívali v strachu, natlačení jeden na druhého. Ale my sme ešte dobre obišli. Námestovo bolo celé zbombardované, horelo, zostalo pár domov. Ľudia si pomáhali ako vedeli. Pamätám si, že Hanka Olexová sa z vďaky za to, že ich žandár Olexa vytiahol z horiaceho domu, celú rodinu, za neho vydala. Rodičia ju donútili a veru, nebolo to šťastné manželstvo. Aj takéto rany rozdávala vojna. Nešťastný manželský život.

-Ako si spomínate na vojakov v obci?

Teta Žofia: pred tým, ako prišli Rusi, boli vo Vavrečke po niektorých domoch ubytovaní Nemci. Aj u Kolenovcov spávali. Pamätám si, že mali matrace po zemi porozkladané,

foto: teta Krivdová

z jedla, čo dostávali sa aj nám ako deťom ušlo. Vždy nás hostili dobrou čokoládou. Boli to fešáci mládenci, pekne urastení, inteligentní a vychovaní, často nás na koňoch vozili, boli k nám dobrí. Na ústupe pred Rusmi utekali cez Príslop, tam ich obkľúčili a všetkých postrieľali. Príslop bol posiaty mŕtvolami. Musel to byť hrozný pohľad. Všetko mladí ľudia... aj teraz ma chytá strach. Vojna je smrť a nemohúcnosť. Žiadna spravodlivosť.

Ujo Jozef: po prechode frontu zostali v dedine Rusi. Bola to horda nevychovancov, surových chlapov bez kultúry. Hotoví analfabeti. Nemali žiadne hygienické návyky. Veď si len predstavte, že na výložkách mal samé zlaté frčky, dôstojník to bol, a nevedel čo je záchod. Priamo z gánku si uľavil. Nerozoznali lekvár od pasty na topánky. Ženy sa museli pred nimi schovávať. Po celej dedine pozbierali hodiny. Niektorí vojaci mali na rukách aj po troje hodiniek, ale hodiny – čas nepoznali. Stále vykrikovali : „Časy, daváj časy!“ Veď sa ani nebolo čo čudovať, potom sme sa dozvedeli, že to boli väzni. Rusi pred koncom vojny popúšťali väzňov, zaradili ich do armády, len aby sa zvýšil počet vojakov, aby mal kto bojovať. A odniesli si to obyčajní ľudia po dedinách, ktorí nemali s vojnou nič spoločné. Nechceli vojnu, nechceli majetok, nič. Chceli len obyčajne žiť.

- Tak mi to trochu nepasuje, našej generácii vštepovali, že Rusi nás oslobodili, že sú naši priatelia, a vy vravíte opak...

Ujo Jozef: no, to je tak, Nemci boli vzdelaní, kultivovaní..., Rusi nás oslobodili, to je pravda, ale akí v skutočnosti boli a ako sa chovali, to je už vec druhá. A človek, jeho povaha a vnútro sa vždy ukáže v krízových situáciách, nezáleží akej je národnosti. Aj medzi našimi ľuďmi, Slovákmi, aj medzi Vavrečanmi a inými dedinčanmi z Oravy boli sviniari, ktorí počas vojny a tesne po prechode frontu narobili kopu zla a ubližovali nevinným ľuďom.

Teta Žofia: po vojne sa zrazu v dedinách objavovali skupiny rabovačov, ktorí si zobrali v dedinách na mušku murované domy. Mysleli si, že keď murovaný dom, tak majetok. Vnikli dnu, zamaskovaní, aby ich nespoznali, lebo medzi nimi aj bývalého kamaráta človek ľahko našiel, brali, čo videli. Zlato, drahé oblečenie – kožuchy, peniaze. Ak sa niekto postavil na odpor, namierili pušku a bol koniec. Nejedna rodina zostala bez otca vďaka takýmto rabovačkám. Aj toto priniesla vojna, lakomstvo, túžbu po bohatstve toho druhého. Samé hriechy plodila. Vraždy nevinných a aj tých najmenších. Keď sa narodilo neželané dieťa, stalo sa aj tak, že skončilo v rieke. Otec utopil, aby nebol dôkaz, že sa narodilo z nelegitímneho vzťahu. Hrozné, čo len pomyslieť. Ale ani vinníci neostali v pokoji. Pamätám si chlapov, čo v alkoholovom opojení kričali a plakali, čo porobili, v noci spať nemohli, dokonca lekári museli pomáhať. Svedomie človeka nepustí. Ono jediné je spravodlivé...

- Keď bol niekto zranený, alebo mal úraz, kto a ako liečil?

Ujo Jozef: ľudia si pomáhali ako vedeli. Masťami, bylinami, obkladmi, ale niekedy sa pomôcť nedalo. Pamätám si, keď Ľudovi Šimuradíkovi vybuchol granát v ruke. Ako chlapci sme sa stále hrávali po humnách, po bunkroch, hľadali sme zbrane, gule, čo ustupujúci front zanechal Vavrečke. Aj Ľudo s kamarátmi našli granát. Manipulovali s ním a nešťastie bolo hotové. Zranenie bolo hrozné. Odtrhnutá ruka, rana v hlave, oko viselo len na kúskoch kože, zranenia brucha aj nohy... Keď ho našli a videli aký je doriadený, jeden bývalý vojak, Vavrečan to bol, ho chcel rovno zastreliť. Namieril pištoľ a vraj: „z toho už nič nebude...“, ale ľudia zakročili, zavolali felčiara, aby pomohol. V tom čase sa v dedine zdržiavala mladá ruská doktorka. A to bola záchrana. Ona Ľuda dala dokopy. Keby nebolo tej šikovnej Rusky, nepreżil by.

- Teta Ľudmila, vám sa čo prvé vynorí v pamäti, keď poviem vojna?

Ako nás rodičia naložili na voz, bolo nás 6 detí, a vyviezli na Medveďku. Ako sme plakali. Tam v hore, pod takým brehom povystierali staré koberce, kabáty a tam sme sa učupili. Rodičia sa vrátili domov strážiť dom a statok. Bolo tam viacero rodín. Aj moje kamarátky Helena Puchľová, Marka Pjentková a Aurela Pepuchová sa tam schovali. Chlapci každú chvíľu vybehli vyššie pozerať, či sa už približuje front, kam strieľajú. Museli sme sa viackrát presunúť na iné miesto, lebo gule z diel dopadali čoraz bližšie. Mali sme strach. Všetko to hučalo a dunelo. Potom prišli mládenci povedať, že vojaci – Rusi sú už v dedine. Pamätám si, ten obraz mám pred očami, oni išli hore dedinou a my dolu, do dediny. Rovno do kostola sme išli na svätú omšu, lebo prišiel pán farár z Hruštína slúžiť. Potom sme všetci spoza kostola pozorovali horiace Námestovo.

A niečo zo svojich spomienok prezradil aj **ujo Edo**:

V 39-roku, keď začala vojna, prišli Nemci do Vavrečky. Spomínam si, že tam, kde bola krčma, mali kuchyňu, takú poľnú. S chlapčiskami sme sa tam radi motali, mal som 6 rokov. Často sme im pomáhali drevo pripravovať, dali nám potom pojesť alebo kúsok čokolády. Ale mne ten jeden nemec povedal: „ty nie, ty nerúb, si ešte malý“. My sme ešte ani netušili, že bude vojna. Nechápali sme, že ústiansku cestu asfaltujú práve preto, že tadiaľ budú ťahať na Poľsko... Hľadali ubytovanie po dedinách pre svoje pracovné jednotky. Do nás si chodili večer posedieť, pospievať, zabaviť sa. Vôbec neboli agresívni, to boli obyčajní, normálni ľudia. Boli priateľskí. Ale neskôr, keď sa vytvorili partizánske jednotky, neorganizovaný odboj, potom prišli oddiely SS. A to už bolo na pohľad vidieť, že to boli vycvičení, suroví vojaci, pripravení strieľať, likvidovať. Vo Vavrečke iba kontrolovali, sadli do motoriek, sajdky sme ich volali, a odišli.

- Čo si vy pamätáte z frontu?

Z frontu, chvalabohu, iba to, ako utekali. Nemci už vedeli, že sa musia stiahnuť, vozili ranených, zhromažďovali zásoby jedla na vozy. A k tomu potrebovali kone. Mali 6 koní v Rentkovom humne, chodievali ich pravidelne prerajtovať. Starší brat Štefan tiež chodieval k nim dolu na Starý mlyn, on mal už 13 rokov, vedel okolo koní, tak mu dovolili. Keď bol front už v Jablonke, otec nás poslal nabrať sena do voza a aj s koňmi sme sa išli schovať na Medveďku, tam sme vypriahli, kone priviazali. Boli s nami aj náš Roman, Šimo Bugan, Elena Gibalová, Jozef Žuffa. Nevedeli sme, čo sa vlastne bude diať, tak sme spokojne hrali futbal, keď naraz kúsok povyše nás spadla bomba. Rovno do medze strelilo. Kamene lietali ako dážď. Zľakli sme sa, utekali sme potokom

foto: ujo Rentka

na Podjavorinu, ponad nás lietadlá hučali, báli sme sa, že vojakov hľadajú, aby aj nás nepohlušili. Videli sme, že dym sa kopí, hneď strach - Vavrečka horí ! Ale Šimo Bugan, ktorý vybehol najvyššie, nás opravil, že horí Námestovo. Posledné výstrely Nemcov padli z kanónov, ktoré boli uložené za Bombekovcami a Sklarčíkovcami. Potom zostalo ticho. Už len roty Nemcov pochodovali smerom na Príslop. Vrátili sme sa domov. Niektoré rodiny povyliezali z pivníc a z úkrytov. Pamätám si ako náš pes Puňťo z pivnice nie a nie von. Ťahal som ho za labky, ale sa priečil. A vtom „ rana“ a už črepiny z míny lietali vzduchom. Zvieratá majú úplne iné vnímanie. Oveľa citlivejšie ako ľudia. Aj kone takto reagovali. Kobyla, čo sme mali, bola žrebná, práve roty Nemcov prechádzali okolo jej ležoviska za dedinou, ale ani nehlesla, aby ju nenašli. Vedela, že by ju zobrali.

- Takže všetko schovať, aby Nemci nezobrali ...

Nielen Nemci. Tí utekali pred Rusmi, čiže čo zostalo po Nemcoch, dlho sa nezohrialo. Ráno prišli Rusi... A už to bolo: „daváj lóšaka!“ /naval' koňa!/ Ak nebol kôň, zobrali vola, kravičku, hydinu, no jednoducho, obživa bola vzácna. Bolo po vojne, nikde ničoho, len čo ti tá maštaľka a pole dalo. Pamätám sa ako otcovi slzy tiekli po tvári, keď nám kobylu zobrali. Utekal popri nej až ku mostu, kým ho výstrelmi neodohnali. Žriebätko po nej zostalo, aspoň z toho sme sa tešili. Otec až v Krušetnici našiel preň náhradnú matku, aby nepošlo od hladu. A zobrali aj iným. Rusi boli vždy opití. Dostávali alkohol na prídel. Velil im dôstojník, ale ten mal rozumu dosť a toho sa obyčajní vojaci veľmi báli. Za priestupky boli prísne tresty.

- Aj napriek tomu, že bola vojna, zažili ste aj nejaké veselé príhody?

My sme boli ešte deti, takí zvedaví chlapci, nezamýšľali sme sa nad tým, čo sa deje, keď sa vystrájalo, tak sme sa smiali, keď sa plakalo, tak sme smútili. Žili sme si obyčajný dedinský život. Po prechode frontu sa Rusi zdržali v dedine dlhšie a pre nás, chlapcov to bol zdroj akcie. Kde sa niečo dialo, tam sme boli. Stále sme sa pri nich motali. Pamätám si na jedného Rusa. Tam, kde je Krčma u Maťa, bol vtedy prechod do druhej ulice, Zaulica sme to volali. Mal takého koňa, hucula. Koník bol malý, ale Rus, urastený ako kozácky vojak, skoro 1,90 m. Niesol sa na tom koníku, nohami po zemi kráčal, lebo také dlhé nožiská ani na toho koníka nemohol zložiť a knísal sa ako zlomený stožiar. Taký bol spitý ako čík. Keď tu zrazu zreval na koníka, aby pridal, rovno do tej brány do Zaulice s ním chcel vojsť. Brána nebola vysoká, tak na 2 m, na výšku chlapa, spojená bola drevenou rampou ako všetky vráta do dedinských dvorov. Niekedy ani triezvy človek neodhadne veľkosť, no a opitý už vôbec. Koník poslúchol, namieril do brány, on vošiel, ale Rus hlavu nesklonil, plnou parou vrazil do dreveného brvna. Len mu nohy zdvihlo a už letel... aj s nadávkami. Bol som tam aj s kamarátmi, skoro nám bruchá od smiechu potrhalo, ale keď začal hromžiť po rusky, utekali sme kade-ľahšie. Ešte dobre, že človek ľahšie pamätá to dobré a veselé, ináč by celý život preplakal. Keby pamätal do bodky biedu, čo vojna prináša, už ani slzy nezostanú...

„ Zastavte myšlienky o vojne!
Volajte, kričte, ale dohodnite sa,
pretože nik nebude víťazom na tejto zemi,
keď prasknú reťaze.
Myšlienky pretvárajte na dobro ľudí.
A myšlienky, vždy len ľudské buďte...“ (i.h.)

OPÄŤ BOLI VAVREČSKÉ SLÁVNOSTI...

Niekedy má človek problém spomenúť si, čo bolo včera, pred mesiacom, vlani... Musí poriadne po-prevracať závity, aby si spomenul, čo bolo v utorok, v piatok, lebo dni, týždne letia tak rýchlo, že nestíha zážitky a udalosti ukladať a zálohovať na harddisku v mozgu. A potom odletia. Pri zamyslení, čo bolo vlani na Vavrečských slávnostiach, som si musela pozrieť fotky, aby mi pripomenuli, ako sme slávili Odpustové slávnosti 2018. No tohtoročné slávnosti si zapamätám navždy a presne aj vďaka osadenej tabuli na mieste spílenej 400 – ročnej Vavrekovej lipy.

foto: pamätná tabuľa Vavrekovej lipy

foto: „kolo Gospodyň“ hostil

foto: pasovanie prvákov

Len Pán Boh a Ktosi, kto skutočne tú lipu vysadil vie, ako to vlastne vtedy bolo. Ako sa žilo, jedlo, milovalo, zomieralo... Ako sa starí Vavrečania borili so životom a ťažkými podmienkami. Nech je mladá lipka odkazom pre budúcnosť, že máme v úcte svoju dedinu, že si vážime jej prostredie, jedinečnú atmosféru..., že si vážime ľudí, ktorí sú teraz tu, ľudí, ktorí tu boli, ale aj ľudí, ktorí prídu po nás. Jednoducho, že nám tu je dobre. (i.h)

SKROMNOSŤ A POKORA JE NAJLEPŠÍM LIEKOM NA POKOJ DUŠE...

foto: speváčky z Oswienčima

Škoda. Veľká škoda tej starej krásky. Pre mňa osobne, a verím, že aj pre ďalších obyvateľov Vavrečky smútok. Ale prírode sa rozkázať nedá, jednoducho poškodená lipa vplyvom poveternostných podmienok, musela skončiť. Ohrozovala bezpečnosť. Na jej mieste, presnejšie povedané, kúsok opodiaľ, bola vysadená mladá lipka, aby pripomínala a zároveň začala písať ďalšiu históriu obce Vavrečka, tak ako to kedysi dávno, pred viac ako 400 rokmi začala zásluhou baču Vavreka písať tá stará, pôvodná.

... neviem, či mi dáte za pravdu, ale to nie je až také podstatné. Podstatné je to, že u ľudí, ktorí majú najviac prežitých krížikov na chrbte, vidieť skromnosť, jednoduchú láskavosť a úctivosť k životu i ľuďom okolo. Množstvo problémov, ktoré staroba prináša, berú s trpezlivosťou a samozrejmosťou – „veď tak to v živote chodí“, hovoria. Sú vďační za každú pozornosť, opateru a lásku, ktorá im je venovaná. A presne takúto auru má okolo seba teta Ľudmila Harkabuzíková. My, neskôr narodení, sa máme čo učiť. Veľakrát máme všetko, len tú pokoru nie. A potom nie je ani úcta, ani láska a ani ten pokoj...

foto: teta Ľudmila

Teta Ľudka Harkabuzíková mala 31.augusta

90 rokov. A tak jej prajeme ešte veľa krásnych a pokojných dní v kruhu rodiny. Dúfam, že takáto láskavá aura je nákazlivá, aby sa nakazilo čo najviac ľudí... (i.h.)

Spoločenská kronika

Narodili sa

Zoja Dendisová, Ema Beľáková, Gregor Jagelka
Zoja Genderová, Sára Protušová, Mathias Majkút, Lukáš Borgula, Lukáš Ujmiak
Natália Kasanová

Zosobášili sa

Anna Uherčíková a František Jaššo
Martin Stolárik a Mgr. Miroslava Černáková
Nikola Puváková a Michal Holmík
Mgr. Daniela Majkútová a Ing. Tomáš Vnenčák
Michaela Pepuchová a Juraj Klimčík
Katarína Bombeková a Ing. Mulan Buckulčík
Karol Pepucha a Bc. Mária Florková
Martin Koleják a Ing. Martina Figurová
Martin Madleňák a Veronika Gurová
Lukáš Holub a Tatiana Chovancová
Michal Kasan a Janka Špavorová

Opustili nás

Justína Pepuchová, Pavol Dendis, Ján Pratka
Justína Marecká

INFORMÁCIE PRE OBČANOV

• komunálny odpad sa bude vyvážať každý týždeň od 1.12. 2019 do 31.3. 2020.

V budúcnosti sa bude uvažovať o celoročnom vývoze smetí 1x za 2 týždne z dôvodu vysokých nákladov na odvoz komunálneho odpadu. Návrh je zatiaľ predmetom diskusie. Svoje názory a nápady môžete konzultovať s poslancami alebo starostom OcÚ.

• informácie o Africkom more ošípaných a diviakov

- akútna, vysoko nákazlivá choroba domácich ošípaných a diviakov
- prenosný priamym kontaktom s chorým alebo uhynutým zvieraťom, výkalmi a sekrétmi infikovaného zvieraťa, prípadne konzumáciou tepelne neopracovaných produktov z infikovaných zvierat
- prejavuje sa vysokou horúčkou (až 42°C), ktorá môže trvať až niekoľko dní, apatiou, krvácaninami v podkoží, na miazgových uzlinách, vnútorných orgánoch a zväčšenou slezinou
- u gravidných prasníc sa prejavuje potratmi
- charakteristický vysokou, takmer 100% úmrtnosťou zvierat
- ide o neliečiteľnú chorobu, ktorá ale nie je prenosná na ľudí a iné druhy zvierat

Upozornenie pre drobnochovateľov ošípaných:

Každý chovateľ ošípanej je povinný zaregistrovať každé zviera v centrálnom registri hospodárskych zvierat Žilina. Sú dva spôsoby, ako možno chovať ošípané – na klasickej farme, alebo na tzv. „D“ farme. Klasická farma - pokiaľ mám zaregistrovanú klasickú farmu, stačí ju rozšíriť o ošípané. Je potrebné zájsť na veterinárnu správu a tam rozšíriť farmu o chov ošípaných. Alebo si môžem zaregistrovať farmu novú. Následne je možné prisúvať ošípané zo zaregistrovaných chovov (vyplní sa tlačivo „Doklad o premiestnení ošípaných“ a zašle do CEHZ). Pri zabíjaní sa domáca zabíjačka vopred telefonicky nahlási na veterinárnu správu do Dolného Kubína – 043/5820 930, následne sa ošípaná odhlási z chovu na tlačive „Hlásenie zmien v počte ošípaných“ – kód 61. Nie je potrebný zberný list z kafilérie! Na klasickej farme sa vedie individuálny register. „D“. Pokiaľ chcem kúpiť ošípanú len na dochovanie a zabitie, môžem si zaregistrovať tzv. „D“ farmu. Pri tejto registrácii nepotrebujem potvrdenie od veterinárnej správy. Farmu si zaregistrujem na tlačive „Registrácia chovu s jednou ošípanou na domácu spotrebu“ – vyplnené zašlem do CEHZ. Pridelia mi číslo farmy začínajúce písmenom D. Toto číslo ďalej používam pri nákupe ošípaných od zaregistrovaného chovateľa. Pri nákupe ošípanej na takúto farmu sa vypĺňa tlačivo „Predaj ošípanej na domácu spotrebu“. Pri domácej zabíjačke ošípanej zabíjačku nahlásim vopred telefonicky na veterinárnu správu do Dolného Kubína – 043/5820 930. Potom už nič neodhlasujem. Dôležité je, že: „D“ farma sa registruje na rodné číslo a slúži len na zabitie, prípadne dochovanie a zabitie ošípaných, „D“ farmu si registrujem sám, bez potvrdenia veterinárov! „D“ farmu mi

zaregistrujú len na rodné číslo, ktoré ešte nie je použité pri inej farme (bežnej) - z „D“ farmy sa už ošípané neodhlasujú z centrálnej evidencie - z „D“ farmy ošípanú nepresuniem ďalšiemu chovateľovi – čiže pokiaľ chcem chovať ošípané (prasnice) a predávať prasiatka, musím mať klasickú farmu. Nákup ošípaných do regis-trovaného chovu je možné len z registrovaného chovu v SR. Oficiálny nákup z iných krajín EU nutné konzultovať s príslušnou Regionálnou veterinárnou a potravinovou správou. Nákup od priekupníkov ošípaných z neregistrovaných chovov je zakázaný !!!!

Užívatelia poľovných revírov, diviaky, prevencia, odber a zaslanie vzoriek na vyšetrenie od všetkých nájdených uhynutých diviakov, neškodné odstránenie kadáverov uhynutých diviakov do kafilérie alebo hlbokým zakopaním (2m) resp. spálením na mieste úhy-nu. Intenzívny odlov diviačej zveri (selektívny) počas celého roka a vyšetrenie všetkých chorých a podozrivých diviakov, dodržiavanie normovaných kmeňových stavov, vekovej a pohlavnej štruktúry populácie, lovom všetkých vekových kategórii, zákaz prikrmovania diviakov (výnimka iba za účelom vnadenia), dodržiavanie biologických zásad pri manipulácii s telami a vývrhmi z ulovených diviakov, odber a zaslanie vzoriek na vyšetrenie od ulovených diviakov podľa inštrukcií RVPS. Prenos nákazy prostredníctvom ľudského faktora - Odhadzovanie zvyškov potravín iba do uzatvárateľných nádob na potraviny ! Na Slovensku bol AMO potvrdený výskyt v okrese Trebišov. V súčasnosti sa vyskytuje vo viacerých krajinách – na Ukrajine, v Poľsku, Maďarsku, Českej republike, Belgicku, v pobaltských krajinách a vo východnej Európe. Najväčším nebezpečenstvom rozšírenia AMO na územie SR predstavuje možné zavlečenie nákazy prostredníctvom infikovaných diviakov alebo ľudským faktorom. Preventívna vakcinácia diviakov a domácich ošípaných nie je možná.

/zdroj – štátna veterinárna správa/

ORAVSKÁ REPREZENTÁCIA DOBYLA ČÍNU!

Manažér Slov. asociácie pretláčania rukou a tréner armwrestlingu v Cross Gyme 365 Peter Kasan vycestoval 8. augusta do ďalekej Číny na World Police Fire Games, kde spolu s Barborou Bajčiovou boli reprezentovať našu krajinu v disciplíne wrest wrestling, teda pretláčanie rukou. Za stôl sa súťažne vrátil po piatich rokoch a domov doniesol hneď dva cenné kovy! Barbora vo svojej kategórií nenašla premožiteľky a na konto si pripísala dve zlaté.

Ako prebiehala cesta do finále?

Najzložitejšia. Na to, aby som vyhral titul majstra sveta, som musel absolvovať 7 zápasov. Všetky som vyhral bez jedinej prehry. Hneď prvý bol z môjho pohľadu kľúčový proti aktívnemu ruskému reprezentantovi. Ďalej nasledovali reprezentant Číny, Kórejec a potom opäť Rus, postup do finále a nakoniec finále, ktoré som mal s Číňanom na dve výhry. V ľavej ruke mi to Rus vrátil a zvíťazil. Ja som nakoniec skončil na druhom mieste po peknom zápase s ďalším Rusom, ktorý obsadil tretie miesto.

Za stôl ste sa vrátili po piatich rokoch. Aký je to pocit po dlhšej pauze - hneď získať dva cenné kovy?

Je to sen každého športovca zvíťaziť na svetových hrách. Mne sa splnil a som veľmi šťastný, šesť mesiacov driny a odriekania, ktoré nakoniec stáli zato.

Tento krát ste neboli len v úlohe trénera, ale sám ste súťažili. Kto bol vašim kaučom?

Spolu vo výprave bol okrem Barbory aj reprezentačný tréner Tomáš Kiss. Všetci sme sa povzbudzovali a kaučovali navzájom podľa toho, kto bol za stolom.

Akou cestou sa budete po úspešnej premiére teraz uberať? Máte v hlave už ďalší plán na súťaž?

V prvom rade potrebujem zregenerovať a už sa teším na pokračovanie v tvrdom tréningu, ďalšiu súťaž si starostlivo vyberiem, ale nikam sa nejdem ponáhľať.

Ako hodnotíte organizáciu súťaže? Vrátili by ste sa ešte do tejto krajiny?

Organizácia bola zatiaľ najlepšia, akú som zažil za 20 rokov mojej súťažnej kariéry. Chengdu je 14 miliónové mesto, ktoré sa o športovcov poriadne postaralo. Metro autobusy, pitný režim, atrakcie, toto všetko bolo zadarmo a na každom rohu dobrovoľníci, ktorí vždy vyšli v ústrety. Číňania to proste vedia robiť a sú veľmi milí ľudia, v tejto krajine som už po druhý krát a môžem len chváliť. Samozrejme, bol som podporiť ďalších reprezentantov a boli sme si pozrieť mesto a pandiu ZOO, čo je veľký svetový unikát.

Barbora, ako sa tebe páčilo v Číne? Domov si priniesla opäť dve zlaté.

Čína bola úžasná. Jedna z najlepšie organizovaných súťaží, na akej som bola. Škoda tej účasti v ženskej kategórii, keďže nás bolo málo. Keď rozhodcovia a súťažiaci zistili, čo sme zač, bola som prekvapená, ako sa k nám úctivo chovali. Znova som nazbierala kopec skúseností. Dúfam, že budú zdravie a ruky slúžiť a určite by som sa chcela predstaviť na budúcoročných Európskych hrách a potom o dva roky znova na svetových, ktoré budú v Rotterdame.

Vavrečník č. 3/2019, 8. ročník, štvrťročník. Vydáva Obecný úrad Vavrečka so sídlom Vavrečka č. 203, 029 01 Námestovo, IČO: 00314951. Tlač 3.10.2019. Registrované MK SR pod číslom: EV 4599/12, ISSN: 1339-3553, šéfredaktor: Iveta Hvoľková, spracovanie a tlač: K-Sten, Oľga Kolejáková, Vavrečka